

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

קיום ואי קיום של העצמי: מזרח ומערב - 15790

תאריך עדכון אחרון 18-03-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: פילוסופיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' אביתר שולמן, פרופ' אהרון סיגל

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: eviatar.shulman@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש עם המרצה הרלוונטי

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

כולנו מרגישים שיש לנו עצמי. אבל האם הוא אמיתי? מהו או מיהו? האם הגיוני שהוא כל-כך יקר לנו? הבודהה וממשיכי דרכו ניסחו ביקורת חריפה על מושג העצמי, תוך כדי שתיקפו אחריות מוסרית אישית ותפסו את החוויה הסובייקטיבית כשער המציאות. בפילוסופיה ההודית נוסחו עמדות סותרות ומקבילות, שמדגישות היבטים בסוגיה. כל אלה מהדהדים דיונים בפילוסופיה הקלאסית והעכשווית, המאפשרים לנו לגשת באומץ בכדי לבחון יחד את אחת השאלות הגדולות של הקיום האנושי. נקרא וננתח יחד מקורות שונים ממזרח ומערב שיאפשרו לנו להגיע להבנה מעמיקה של הסוגיה ולפתח עמדה אישית לגביה.

מטרות הקורס:

להבין אם יש עצמי או אין (או אולי גם וגם?).

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להבין ולנתח את ההשקפות השונות לגבי העצמי ולפתח עמדה אישית לגביהן.
2. לקרוא באופן מפרה ומפתח מקורות מגוונים ממסורת פילוסופיות ודתיות שונות ולראות כיצד הן משתלבות לכדי מבט משמעותי.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: דיון מבוסס על קריאה, ומלווה בהרצאות של המרצים בנושאים ייעודיים. ישולבו פררזנטיות של הסטודנטים על חומרי הקריאה, אך כרגע זו מוגדרת כרשות, כאשר הפרזנטציה והגשה שמתלווה אליה תהווה חלק מהציון. עיקר הקורס הוא בבירור המשותף של הסוגיות העולות לדיון. השיעור ישלב שיחה ודיון בעברית ובאנגלית, תוך וידוי שכולם מבינים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מבוא

2. מטאפיזיקה

2א) רדוקציוניזם בודהיסטי

2ב) ניהליזם: טיעונים בעד ונגד

2ג) פרסונליזם

2ד) העצמי המינימלי

2ה) האם אנחנו בסיסיים?

2ו) עצמי אבסולוטי

3) היבטים נורמטיביים ופרגמטיים

3א) מוסר וחשיבותו של העצמי
3ב) "זירות נוכחות" והדאגה לעצמי
3ג) אבהידהמה
3ד) תבונה מעשית והעצמי

4) אפוסטמולוגיה
4א) המיסטיקה והעצמי

חומר חובה לקריאה:

1. "Questions of King Milinda and Nagasena" (chs 2-3, excerpts)
2. Mark Siderits, *Buddhism as Philosophy*, ch. 3
3. Eric Olson, *What are We? A Study in Personal Ontology*, pp. 180-202
4. Amber Carpenter, "Persons Keeping Their Karma Together: The Reasons for the pudgalavāda in Early Buddhism" in Koji Tanaka (ed.) *The Moon Points Back*
5. Matthew Mackenzie, "Enacting the Self: Buddhist and Enactivist Approaches to the Emergence of the Self," in *Self, No Self? Perspectives from Analytical, Phenomenological, and Indian Traditions*
6. Dan Zahavi, "The Experiential Self: Objections and Clarifications," in *Self, No Self? Perspectives from Analytical, Phenomenological, and Indian Traditions*
7. Kris McDaniel, *The Fragmentation of Being*, Sections 6.1-6.5
8. Wolfgang Fasching, "'I am of the Nature of Seeing': Phenomenological Reflections on the Indian Notion of Witness-Consciousness," in *Self, No Self? Perspectives from Analytical, Phenomenological, and Indian Traditions*
9. Kris McDaniel *Fragmentation of Being*, sec. 6.6-6.7
10. Matti Eklund, "Who Cares if We're Not Fully Real?" *Philosophical Studies* 179 (2022) 3141-3150
11. Cian Dorr, John Hawthorne, and Juhani Yli-Vakkuri, *The Bounds of Possibility: Puzzles of Modal Variation*, sec. 13.3
12. Mark Johnston, *Surviving Death*, chs. 2-3 (excerpts)
13. Rupert Gethin, *Buddhist Maps*, ch. 2
14. Eric Olson, *What are We? A Study in Personal Ontology*, pp. 202-210
15. Miri Albahari, *The Mystic and the Metaphysician: Clarifying the Role of Meditation in the Search for Ultimate Reality*, *Journal of Consciousness Studies*, 26, No. 7-8, 2019, pp. 12-36

חומר לקריאה נוספת:

מלבד קריאת החובה תהיה קריאה נוספת להעשרה והרחבה כל שיעור עליה נתבסס בהרצאות ושגם בה ניתן יהיה להתעמק.

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 50 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 50 %

מידע נוסף / הערות:
השתתפות, כולל כתיבת תגובה שבועית בפורום - 50%.
עבודת סיכום של כ-5-7 עמודים - 50%.